

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 449/2022
13.07.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Дубравке Дамјановић, председника већа, Милене Рашић, Драгана Аћимовића, Радмиле Драгичевић Дичић и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Немањом Симићевићем као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела прогањање из члана 138а став 1.тачка 1), 2) и 4) Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА–адвоката Иване Надрљански, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Новом Саду К.бр.262/20 од 23.03.2021.године и Вишег суда у Новом Саду Кж1 бр.178/21 од 12.01.2022.године, у седници већа одржаној дана 13.јула 2022. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА–адвоката Иване Надрљански, па се преиначавају правноснажне пресуде Основног суда у Новом Саду К.бр.262/20 од 23.03.2021.године и Вишег суда у Новом Саду Кж1.бр.178/21 од 12.01.2022.године, у погледу правне квалификације кривичног дела и одлуке о кривичној санкцији тако што Врховни касациони суд противправне радње окривљеног описане у изреци првостепене пресуде за које је правноснажно оглашен кривим, правно квалификује као кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 4) КЗ („Службени Гласник РС“, бр.35/19) и за то кривично дело га применом чланова 4. став 2., 5. став 2, 42. и 45. КЗ осуђује на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 10 (десет) месеци.

На основу члана 89а КЗ, окривљеном се изриче мера безбедности – забрана приближавања и комуникације са оштећеном ББ и прилазак оштећеној на раздаљини мањој од 100 метара, забрањује му се сваки вид комуникације са оштећеном и путем телефона, писама и интернета на друштвеним мрежама у трајању од 2 (две) године. Мера безбедности има трајати од правноснажности пресуде, а у исту се не урачунава време које окривљени буде провео на издржавању казне затвора.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду К.бр.262/20 од 23.03.2021.године, окривљени АА је оглашен кривим да је извршио кривично дело прогањање из члана 138а став 1.тачка 1), 2) и 4) КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од две године.

Истом пресудом, на основу члана 89а КЗ, окривљеном је изречена мера безбедности забране прилажења и комуникације са оштећеном ББ и прилазак оштећеној на раздаљини мањој од 100 метара и забрањен сваки вид комуникације са оштећеном путем телефона, писама, интернета и на друштвеним мрежама, у трајању од две године. Окривљени је обавезан да суду накнади трошкове на име судско медицинског вештачења у износу од 28.965,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Кж1 бр.178/21 од 12.01.2022.године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног, адвоката Марка Зарића и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду К.бр.262/20 од 23.03.2021.године.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднела је бранилац окривљеног АА–адвокат Ивана Надрљански због повреде закона из члана 439. став 1. тачке 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев, одложи извршење казне затвора изречене пресудом Основног суда у Новом Саду К.бр.262/20 од 23.03.2021.године, укине побијане пресуде или исте преиначи и ослободи окривљеног од оптужбе.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, па је у седници већа, коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је након оцена навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

Указујући на повреде кривичног закона из члана 439. тачке 1) и 2) ЗКП бранилац окривљеног наводи да изрека првостепене пресуде у свом чињеничном опису не садржи законско обележје кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 4) КЗ у погледу прописане радње извршења кривичног дела, те да законска дефиниција према изменама Кривичног законика од 01.12.2019.године садржи реч „упорно“, које речи нема у чињеничном опису изреке пресуде. По ставу браниоца, нови закон је блажи за учиниоца јер уношењем речи „упорно“, предвиђа постојање строжијих критеријума за постојање кривичног дела па суд није применио закон који је повољнији по окривљеног, односно применио је закон који је важио у време извршења дела. Поред тога, бранилац тврди да би постојало предметно кривично дело, инкриминисана радња извршења се мора понављати и трајати одређени временски период, што се из чињеничног описа изреке пресуде никако не може закључити, односно радње које су описане нису довољне да би представљале кривично дело.

По оцени Врховног касационог суда, основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног истиче да је учињена повреда закона из члана 439. тачка 2. ЗКП у вези члана 5. став 2. КЗ, јер у конкретном случају није примењен измењени закон који је блажи за учиниоца а то из следећих разлога:

Из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде

произилази да је „...окривљени у временском периоду од септембра месеца 2017.године до 26.06.2019.године, пратио у циљу физичког приближавања оштећену ББ и противно њеној вољи настојао да успостави контакт непосредно путем средстава комуникације на тај начин што је оштећену звао на мобилни телефон и претио да ће је убити, као и њену породицу и људе који су њој блиски, док је у фебруару 2019.године у ноћном клубу „ВВ“, противно вољи оштећене дошао у локал, узео флашу и полио оштећену пивом, да би дана 18.06.2019.године, на путу до продавнице пресрео оштећену и вређао речима: „Фу.о, дро.о, ку.во“, да би је тада повукао за руку јер није желела да крене са њим и прибио уза зид, затим оштећеној задао четири ударца у пределу главе и тела, а такође је стискао рукама у пределу надлактице и чупао за косу, а затим је дана 26.06.2019.године пратио бициклом и вређао речима: „Ку.во“, да би је сустигао и скинуо наочаре са главе, одгурнуо и отишао“.

Чланом 138а став 1 тачка 1), 2) и 4) КЗ („Службени гласник РС“ број 85/2005...94/2016, који се примењивао у периоду од 01.06.2017 до 30.11.2019.године) прописано је да ко у току одређеног временског периода друго лице неовлашћено прати или предузима друге радње у циљу физичког приближавања том лицу противно његовој вољи; противно вољи другог лица настоји да са њим успостави контакт непосредно, преко трећег лица или путем средстава комуникације; прети нападом на живот, тело или слободу другог лица или њему блиског лица, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Изменама Кривичног законика (Службени гласник РС број 85/2005...35/2019 који се примењује од 01.12.2019.године), законски текст наведених одредби је остао непромењен осим у ставу 1., где је након речи „ко у току одређеног временског периода“ додата реч „упорно“.

Дакле, у овом случају кривично дело је извршено у време када је важио КЗ РС („Службени гласник РС“ број 85/2005...94/2016), који у члановима 138а став 1 тачка 1), 2) и 4) није садржао реч „упорно“, па је с тога уношењем ове одреднице у опис бића кривичног дела изменама од 01.12.2019.године, овај закон блажи по учиниоца кривичног дела из члана 138а став 1.КЗ, јер подразумева већи степен криминалне активности коју јавни тужилац треба да докаже.

По оцени Врховног касационог суда, у радњама окривљеног које су описане у изреци првостепене пресуде, стичу се сва битна обележја кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тач. 1), 2) и 4) КЗ („Службени гласник РС“ бр. 35/19).

Наиме, иако у чињеничном опису изреке пресуде формално није наведена реч „упорно“, као елемент кривичног дела прогањање из члана 138а КЗ који је почео да важи од 01.12.2019.године, суштински из чињеничног описа дела јасно произилази да је окривљени АА приликом извршења дела исказао упорност. Ово из разлога што је у самој изреци пресуде најпре наведено да је окривљени дело вршио у дужем временском периоду, односно од септембра 2017.године до 26.06.2019.године, дакле готово две године, да је окривљени користио различите начине да би успоставио контакт са оштећеном, и то у више наврата, најпре путем средстава комуникација када је претио њој и члановима њене породице и људима који су јој блиски, па затим и праћењем и пресретањем оштећене, и на крају физичким контактом који се састојао у повлачењу за руку, ударањем, стискањем и одгуривањем.

Имајући све наведено у виду, Врховни касациони суд је усвојио захтев за заштиту законитости у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) у вези члана 5. став 2. КЗ, те преиначио правноснажне пресуде Основног суда у Новом Саду К.бр.262/20 од 23.03.2021.године и Вишег суда у Новом Саду Кж1.бр.178/21 од 12.01.2022.године у погледу правне квалификације кривичног дела, налазећи да се у радњама за које је окривљени правноснажно оглашен кривим стичу елементи кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 4) КЗ, предвиђен Кривичним закоником („Службени гласник РС“ бр. 35/19), који је примењен као блажи закон у смислу члана 5. став 2. КЗ.

Врховни касациони суд је применом одредби чланова 4., 5., 42. и 45.КЗ окривљеног осудио на казну затвора у трајању од једне године и десет месеци, налазећи да је овако одмерена казна затвора сразмена објективној тежини извршеног кривичног дела, те олакшавајућим и отежавајућим околностима, које су утврђене у редовном поступку, те степену кривице и јачини угрожавања заштитног добра, с тим што упорност у вршењу кривичног дела према оштећеној није узео као отежавајућу околност јер је та околност елемент кривичног дела. Овај суд налази да је изречена кривична санкција нужна и довољна да се њоме оствари општа сврха изрицања кривичних санкција из члана 4. КЗ и сврха кажњавања из члана 42. КЗ и то како у односу на самог окривљеног тако и на плану генералне превенције, док је на основу члана 89а КЗ изречена мера безбедности као у изреци ове пресуде.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП, донета је одлука као у изреци пресуде.

**Записничар-саветник
Немања Симићевић, с.р.**

**Председник већа-судија
Дубравка Дамјановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**